

ÓIOGENES 1978

JELENTÉS

A KPVDSZ VÖRÖS METEOR TE.

„DIOGENES”

BARLANGKUTATÓ CSOPORT

1978.

ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Csoportunk 1978. évi tevékenységének céljául a következő feladatokat tüztük ki:

- a létszám stabilizálása
- a szakmai felkészültség színvonalának emelése
- meglévő adatok, mérési eredmények feldolgozása
- új tapasztalatok gyűjtése, részletesebb észlelések megszervezése
- a további feltárás lehetőségének felkutatása mind a Diósi II. sz. víznyelőben, mind a Pénzpataki víznyelő barlangban.

Visszatekintve az eltelt esztendőre elmondhatjuk, hogy céljainkat javarészt sikerült elérni.

Létszámunk gyakorlatilag változatlan, ha néhány személy változás történt is. Újabb felmérések és újabb térképek készültek el. Megkezdjük a Pénzpataki víznyelő szifonjának rendszeres megfigyelését.

A Diósi II. sz. viznyelő kráterével kapcsolatos tavalyi megfigyeléseink beigazolódtak, de a jelenség magyarázatát jelenleg még nem ismerjük.

Részt vettünk az Országos Barlangtalálkozó rendezvényein, az Óbudai Kinizsi által kiírt barlangversenyen, továbbá három fővel képviseltettük magunkat a II. Nemzetközi Amatőr Barlangos találkozón Brnó-ban.

Egy tagunk - Dervadeli~~k~~ Ferenc → elvégezte a barlangi turavezető tanfolyamot.

Májusban román barlangkutatók vendégeként a Szkerisorai jégbarlangban jártunk.

Augusztusban bolgár barlangkutatók meghívására a "Dobrostan"-i karszttal ismerkedtünk a Rodope hegységben.

Kutatási területünk

továbbra is a Rejteki -munkásház - Kajla völgy -
Hór völgy - Tebe puszta - Balla völgy -
Répáshuta - Rejteki munkásház által határolt
terület, melynek négy fontosabb objektumot
tartunk számon.

- I. Szarvas^etetői viznyelő
- II. A Cs^unya-völgy és barlangjai
- III. Pénzpataki viznyelő barlang
- IV. Diós-pataki I.-II.-III sz.
barlangok.

I. Szarvas^etetői víznyelő:

Az év során ezt a munkahelyet reaktiváltuk, mivel hatásos technikai segítségre kaptunk ígéretet. A lehetőségekhez képest biztonságossá építettük ki a bejáratot, s igyekeztünk a víz útját mélyebb szintre vezetni. Felujítottunk egy régebbi furólyukat, és a közelében újabbat furtunk.

Mivel a megígért technikai segítség elmaradt, a döntés~~x~~ és a továbbjutás a következő év feladata lesz.

II. A Csunya-völgy és barlangjai.

E területen a tervezettnél kevesebb munkát tudtunk végezni. Ennek fő oka, hogy a völgy tüzérségi gyakorlatok lőtávolaiba esik, és tényleges becsapódások is előfordultak.

Emiatt terepi munkákról alig lehetett szó, s a barlangokban is csak nagyon kis létszámmal dolgozhattunk.

Számottevő eredményről így nem számolhatunk be. Munkánk további irányát, feladatait továbbra is az 1977. évi jelentésünkben megjelölt célok képezik.

III. A Pénzpataki víznyelő barlang.

Idei tevékenységünk egyik súlypontja volt ez az objektum. Munkánk alapját a múlt évi jelentésben leírtak képezték. Már akkor jeleztük, hogy a szifon vízszintje ingadozik, és ennek mértéke meglepően jelentős. Az idén júniusban rendszeres méréseket kezdtünk, s ennek során minden elképzelést felülmuló vízszint ingadozást tapasztaltunk. A mérési értékek a "Nagy Fal" tetejéről, mint "0" pontról számítandók. A "0" pont a bejárattól számítva - 95,5 m. Az észlelés általában 2 hetenként történt, - az első négy hónapban különösen - nehéz körülmények között. A csapadékos nyár miatt nem volt ritkaság a 600-800 l/perc vízroham, ami a barlang egyes pontjain szinte lehetetlenné tette a haladást, különösen visszafelé.

Nehezítette a helyzetet, hogy tisztességes gumiruhánk nincs. Az utolsó mért érték december 16-i, mivel a következő alkalommal a barlangba történő lejutást egy, a "Záporos"-nál kezdődő és 4-5 m. hosszú jégdugó zárta el.

A vízszint helyzete a "0" ponthoz viszonyítva

VI. 10	- 30 m	X.1.	- 70 m
24	- 30 m	15.	- 70 m
VII. 8	- 32 m	22.	- 70,5 m
22	- 41 m	XI.4.	- 72 m
VIII.5	- 46 m	5.	- 72,2 m
9	- 44 m	6.	- 72 m
11	- 44 m	7.	- 71,8 m
13	- 44 m	19.	- 71,8 m
16	- 45 m	XII.4	- 71,65 m
18	- 45 m	17	- 71,7 m
20	- 45 m		
IX. 2	- 62 m		
16	- 70 m		
23	- 70 m		

Szeptemberben sikerült beszerezni egy nagyteljesítményű hordozható zagyszivattyút, melyet első alkalommal November 7-én próbáltunk ki komolyabban. Ekkor sikerült elérni először, hogy a barlangban gyakorlatilag nem folyt víz. Mivel azonban a nyomótömlő rövidnek bizonyult, a második különösen a 3. napon intenzív vízfolyás indult meg, amely legjobban a "Nagy Fal"-on volt észlelhető.

Ezt tükrözi a szifon vízszintjének ingadozása is:

XI. 4. - 72 m	
" 5. - 72,2 m	} szivattyuzás közben mért értékek.
" 6. - 72 m	
" 7. - 71,8	

A patak vizét a Csunya-völgybe emeltük át.

Nyári táborunkban megkezdtek a rögzített térképezési pontok elhelyezését. Mivel a lyukak furásához gépi segédeszközünk nincsen, meglehetősen lassan jutottunk előre. Jelenleg közvetlenül a "Retyi kürtő" előtt tartunk a pontokkal.

A jövő év feladatai közé tartozik a pontrendszer teljes kiépítése; a vízszint további megfigyelése annak eldöntésére, hogy ez az ingadozás mennyire periódikus, rendszeres.

Tervezzük egy komoly felszíni gát építését, valamint - 70 m-n stég beszerelését a szifon részletesebb vizsgálatához. Érdekes eseményeket várunk a teljes nyári tábor alatti szivattyuzástól, illetve ennek a vízszint ingadozásra gyakorolt hatásától.

IV. A Diós-pataki viznyelők.

1977-ben vettük észre, hogy a II. sz. viznyelő vízforgalma különösképpen alakul. Erről éves jelentésünkben a következőket írtuk:

"A tábor ideje alatt lezudult esők nyomán tűnt fel az, hogy a barlangba bejutó víz többsége nem a végponton folyik el".

Munkánkat a megfigyelés megerősítésére, illetve konkrét adatok szerzésére koncentráltuk és ennek során nem várt eredményre bukkantunk.

Február közepén már bizonyossá vált a barlangban meglévő, és a végponton elfolyó vízhozam közötti nagyságrendű különbség. De mert a téli kis - 60-80 l/perc - vízhozamot nem találtuk döntő tényezőnek a nyári táborunkban különös gonddal végeztük a méréseket. Így derült ki, hogy ezenkívül létezik még egy eltérés, mégpedig a kráterba befolyó, illetve a barlangban meglévő vízhozam között.

Pl.	Kráterben eltűnő vízhozam	a barlangban meglévő ^{megjelenő} vh.	a végponton elfolyó vh.
1978.			
VIII. 11.	250 l/p.	50 l/p.	20 l/p.
" 18.	320 l/p.	80 l/p.	30 l/p.

Mindkét alkalommal zivatar utáni mérésekről van szó. A jelenség magyarázatát bonyolítja az, hogy a kráter talpa és a víz megjelenési pontja a barlangban vertikálisan közel 1 m-en belül - azonos magasságban van, a horizontális távolság pedig 1,5-2 méter között van. Feltételezzük, hogy a víz 75-80 %-a egy eddig ismeretlen járatrendszerben tűnik el. Ennek létét bizonyítaná,

ha a kráter talpának mélyítésével elérnénk, hogy a barlangba nem folyna be többé víz. E munka elvégzése a következő táborok feladata.

Az év során elkészült a Diósi II.sz. barlang térképe. A mérést Kékesi György vezette, és ő szerkesztette meg a térképet is. A fényképeket Petrányi Dezső és Csepreghy Ferenc készítette.

Nyári táborunkban a II.sz. barlangban a belső patakmeder mélyítésén dolgoztunk, illetve a végponton 4 db. furólyukat készítettünk. Ez utóbbiak hasznosítására sajnos nem került sor.

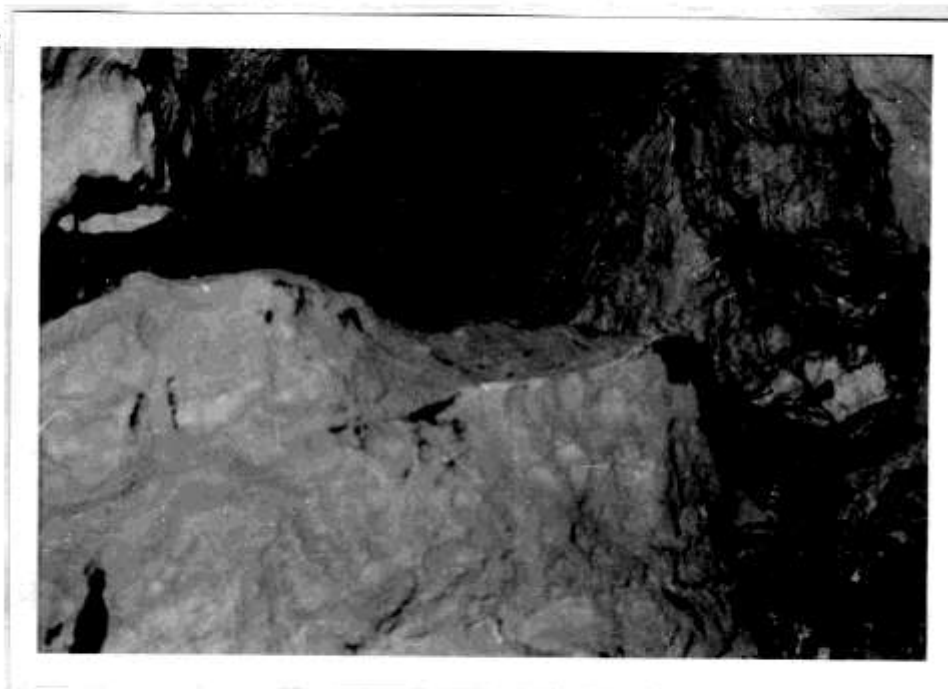
A krátert 6 m-ig bontottuk ki.

A III.sz. barlangból eltávolítottuk a friss törmelékét, és új védóácsolatot készítettünk.

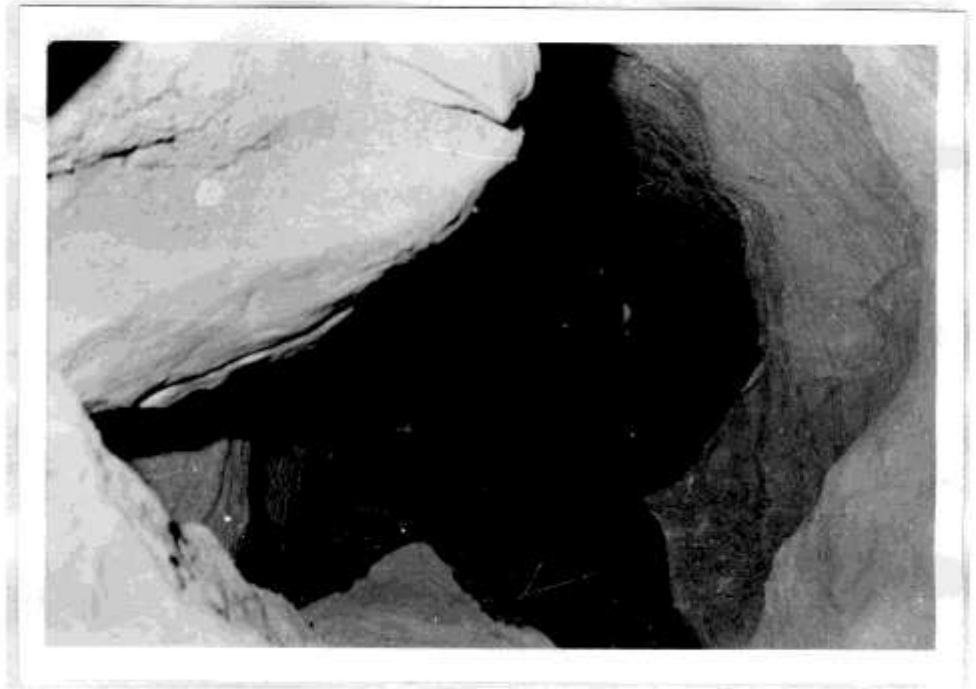
A Diósi II. számú víznyelőbarlang.

Bejárat

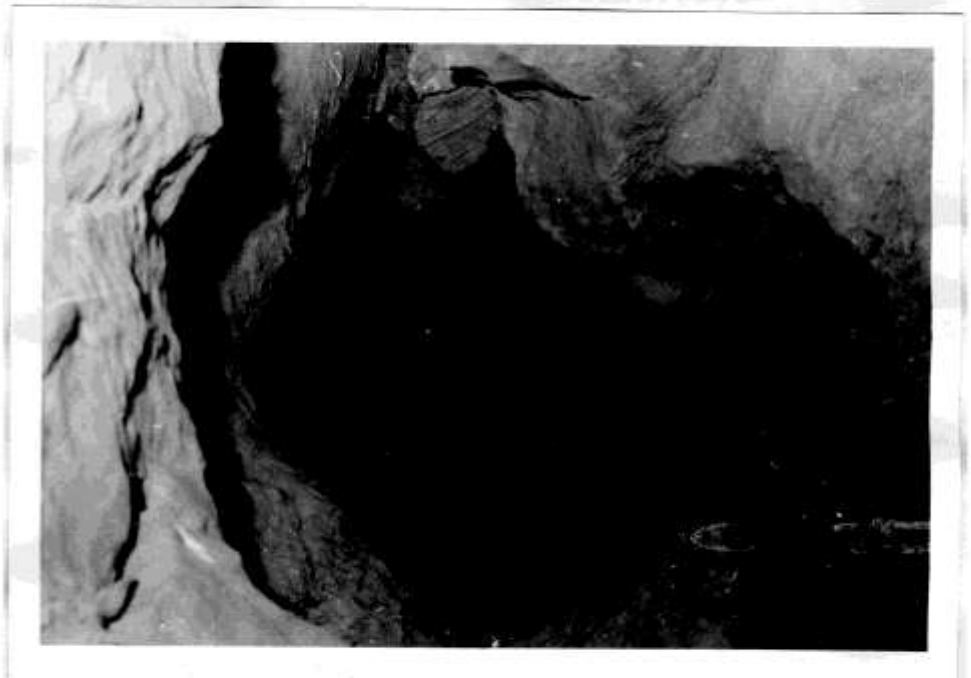
B-B

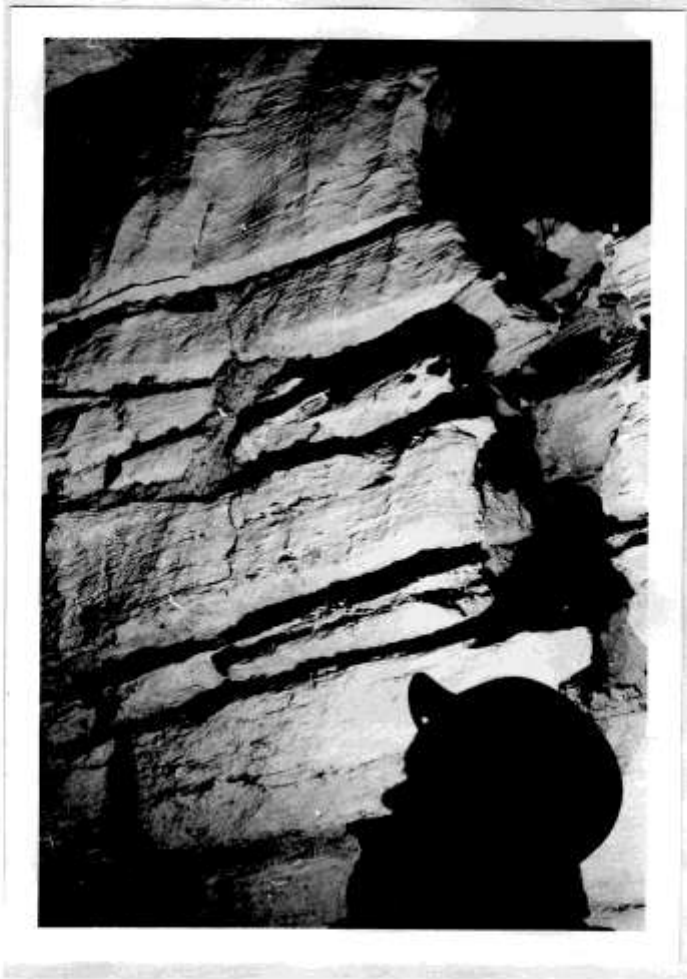

Felülről

2-3 Kürtő

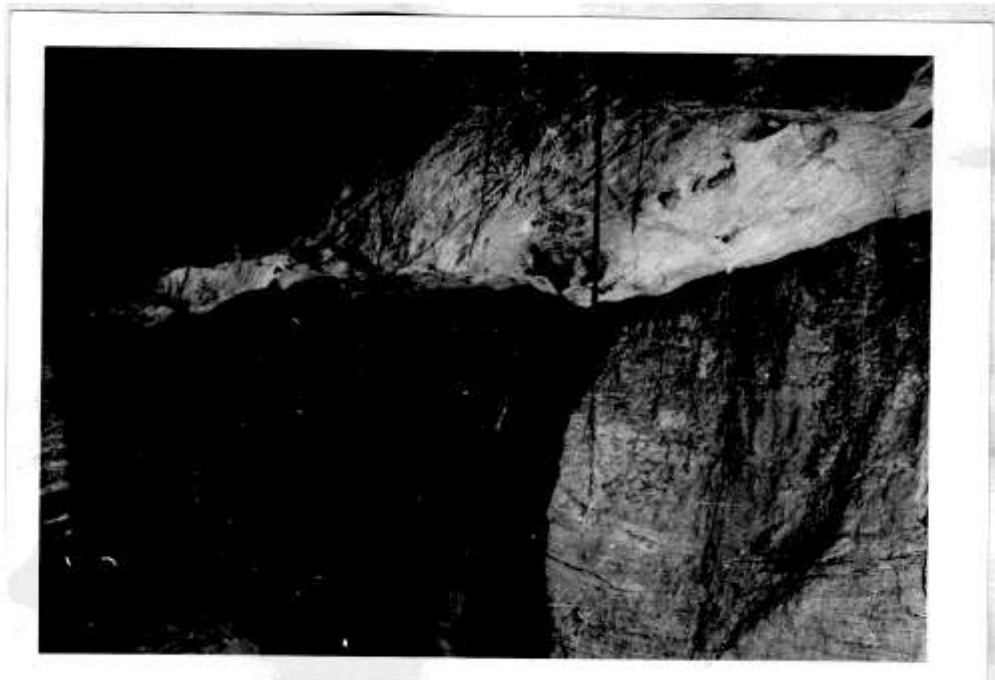
Alulról

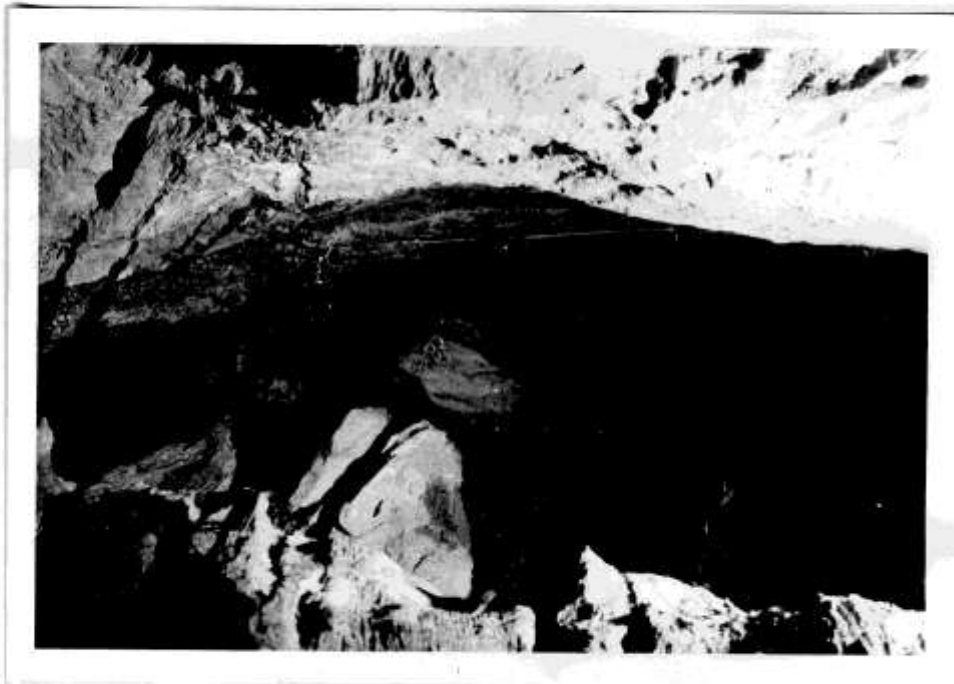

C - C

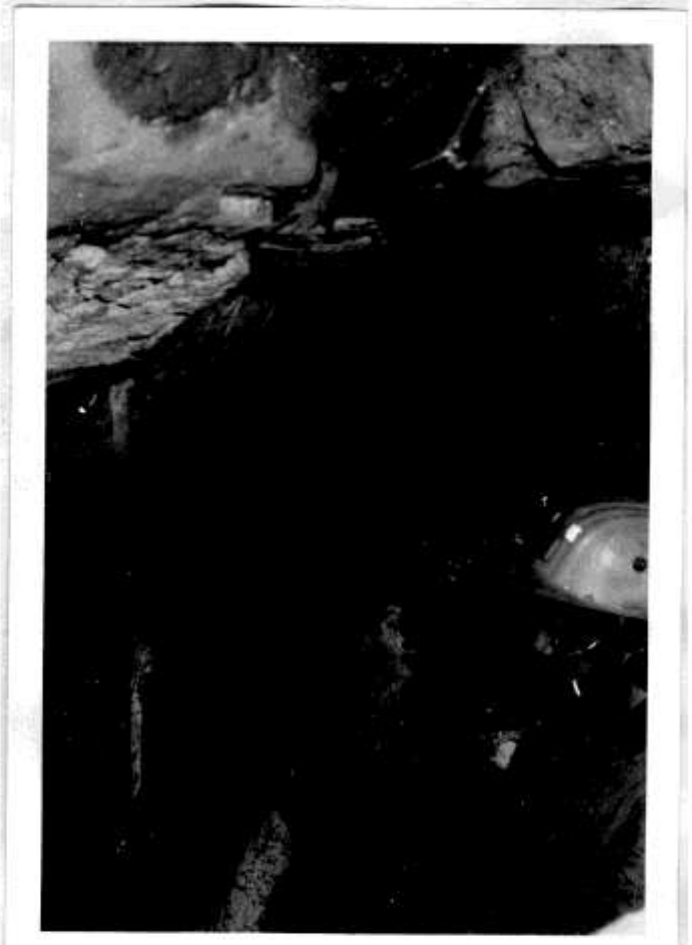
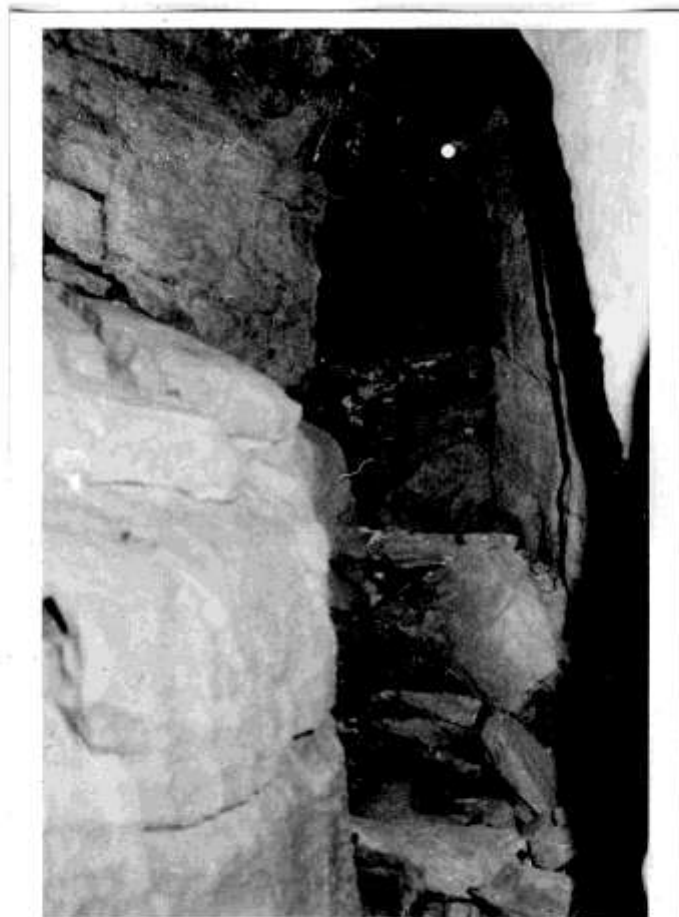
vibefolyás

belső
patakmeder
/részlet/

D - D

Végpont

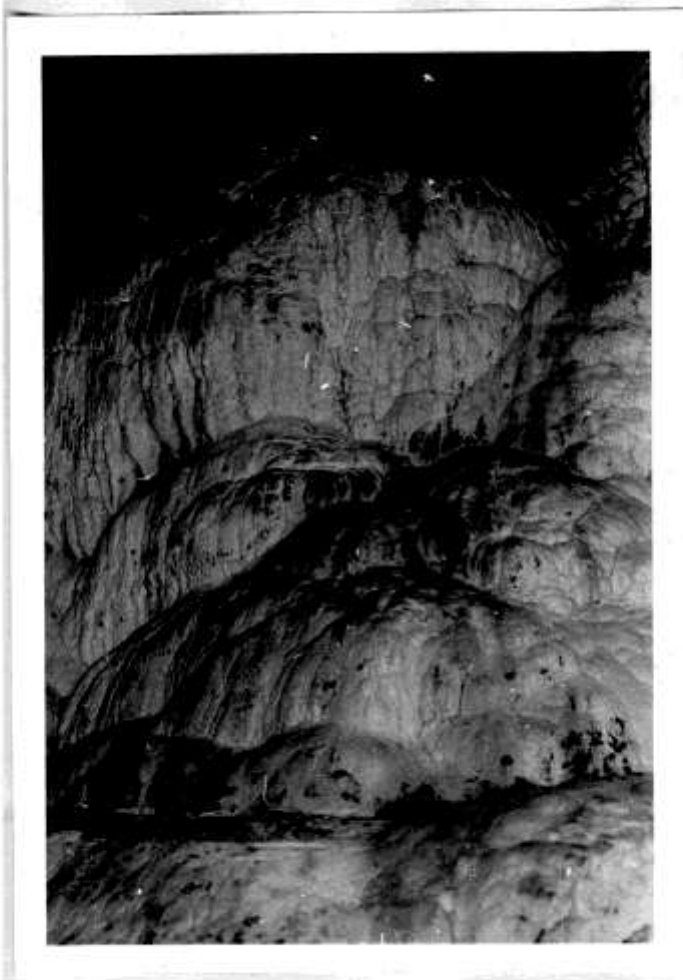
Augusztusban egy hetet töltöttünk bolgár barlangkutatók meghívására a "Dobrostani" karszton. E terület Plovdivtól DK-re, 30 km-re terül el, a középső Rodopében. Az általunk bejárt barlangok egy fennsík, illetve az ezt övező meredek gerinceken nyíltak. Bázisunk az 1410 m. magasan lévő "Marciganica" turistaházban volt. Az expedíció 20 fő vett részt.

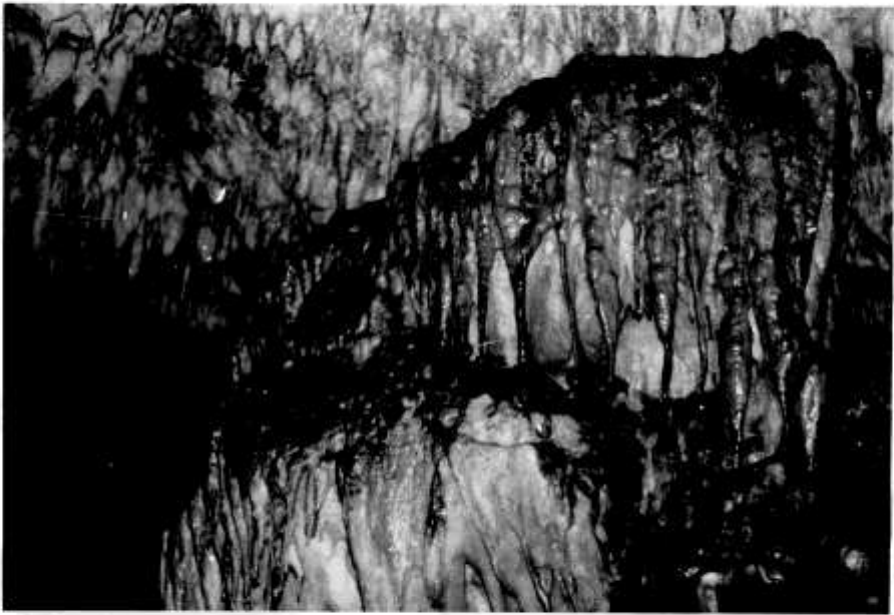
A bejárt barlangok:

Hralupa /Odu/:

Nehezen megközelíthető helyen, éles gerinc oldalában nyílik. Nagyméretű, kb. 50 m² alapterületű, 3-5 m magas, három bejárata teremmel kezdődik. Három bejárata közül csak egy vezet a tulajdonképpeni barlangba.

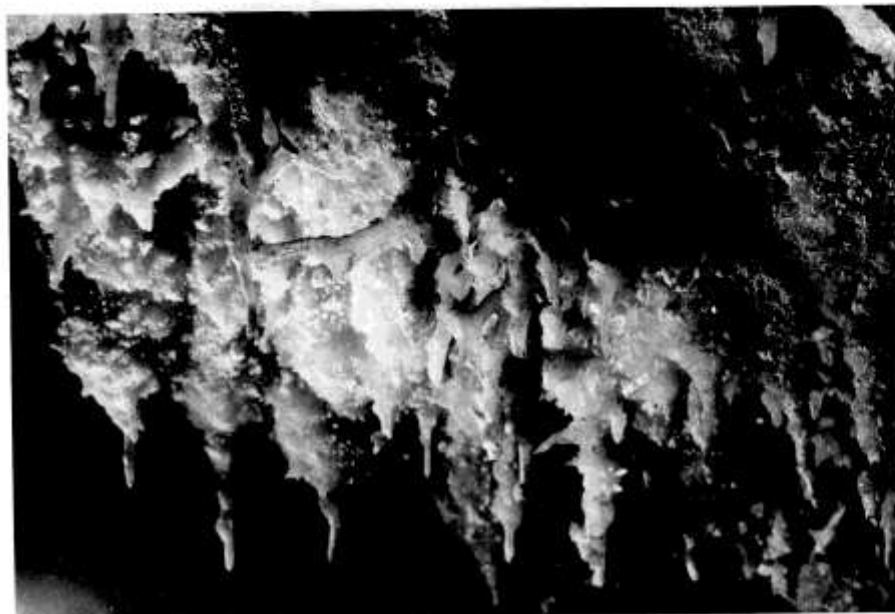
Ez egy vízszintes, kb. 250-300 m hosszú járat, átlagos szélessége 8-10 m, magassága 5-8 méter. Cseppkőben gazdag. Télen víz gyűlik össze benne.

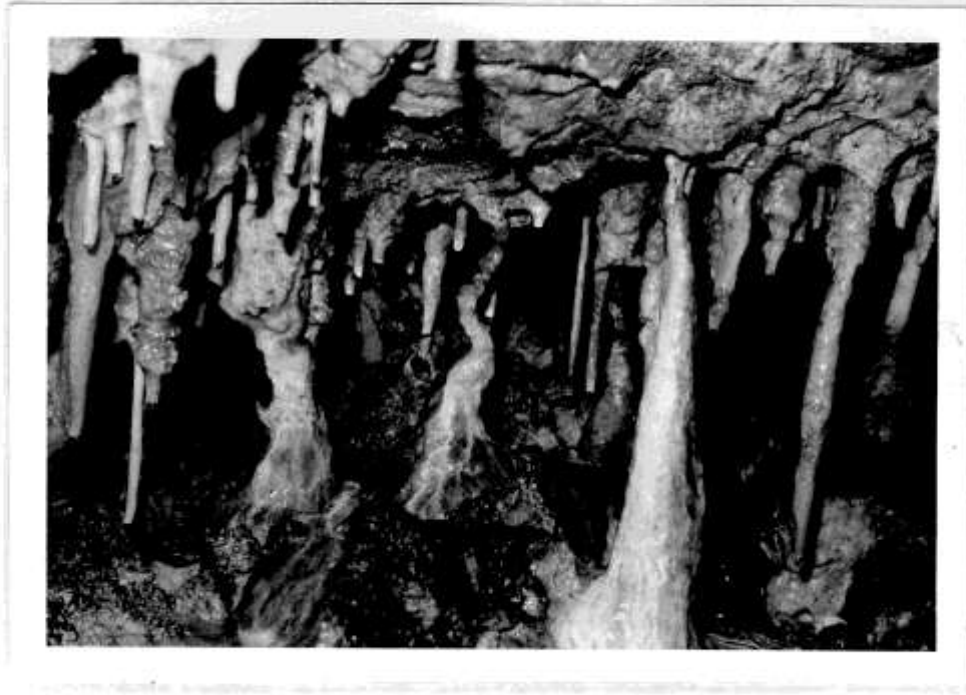

Jamata /verem/ :

A Kralupához közel, szintén egy gerinc oldalában nyílik. Egyetlen bejárata van. Aktiv vízfolyás benne nincs, csupán télen gyülik benne össze némi csapadék. Egyetlen folyosószerű járata kb. 200 m hosszú, átlagos keresztmetszete 6x3 m. Cseppkövekben rendkívül gazdag, jellegzetes őzagancsszerű képződményekkel. Kisméretű, finom cseppkövek jellemzik.

Ahmetova dupka:

Nagyobb teremből áll, mélysége 11 méter. Régebben lejtős bejárata is volt, ma hágcsóval lehet lejutni. Le van zárva. A fennsikon található.

Lednicata /jégverem/:

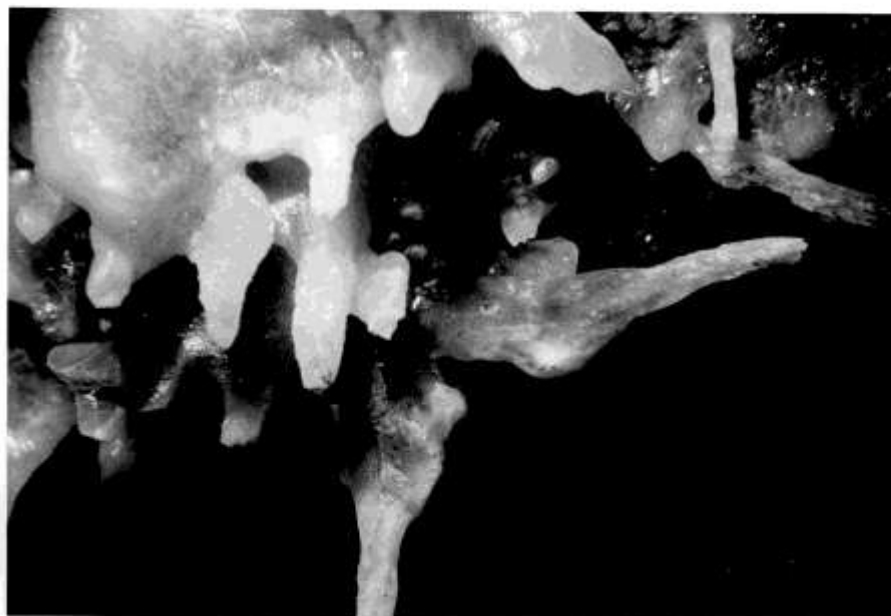
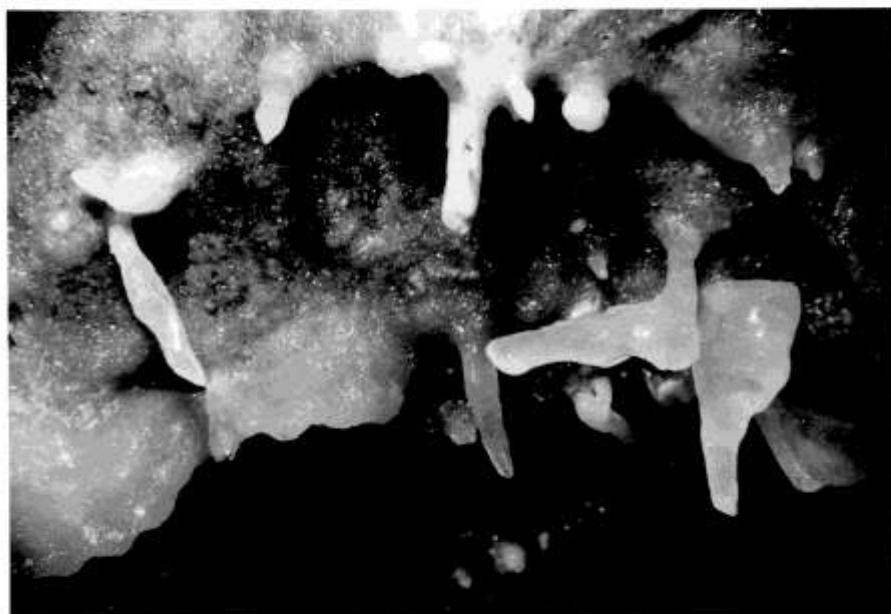
61 méter mély, három közel azonos mélységű kúrtóból áll. A legfelső átmérője 15-20 méter. Utolsó aknájának falát borsókőhöz hasonló képződmények borítják. Kisebb töörben nyílik. A fennsikon van.

Topcsika:

Kétszintes barlang. Felső szintje egy kb. 200 m² alapterületű terem, melynek magassága 8-10 m. Hátsó részéből egy 53 m-es kúrtó indul lefelé az alsó szintre. Itt sokkal szerényebb méretű termet találunk.

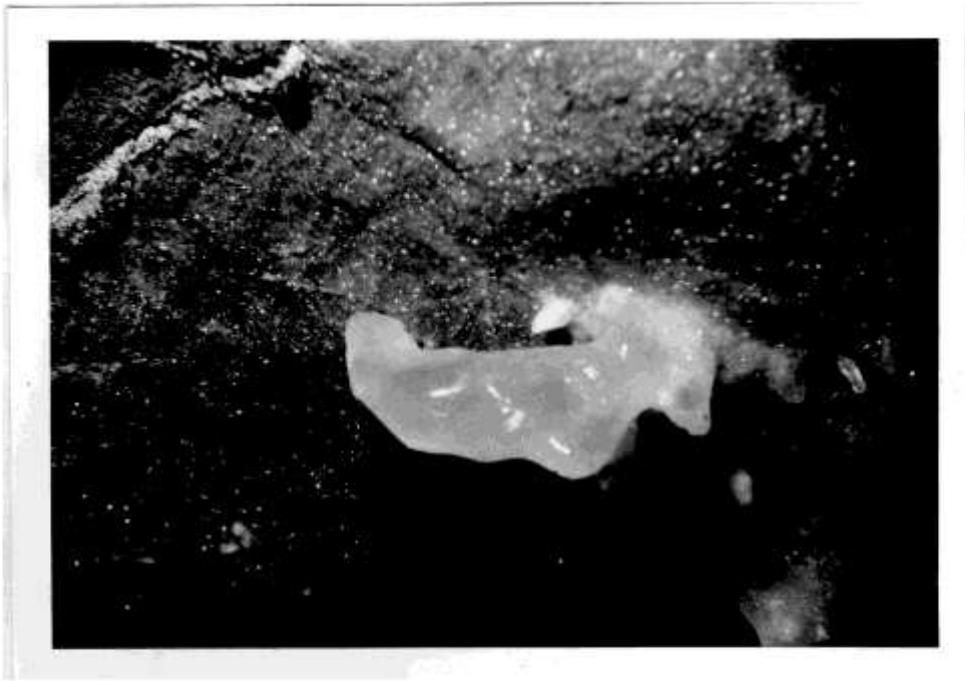
Krisztálná /Kristály/

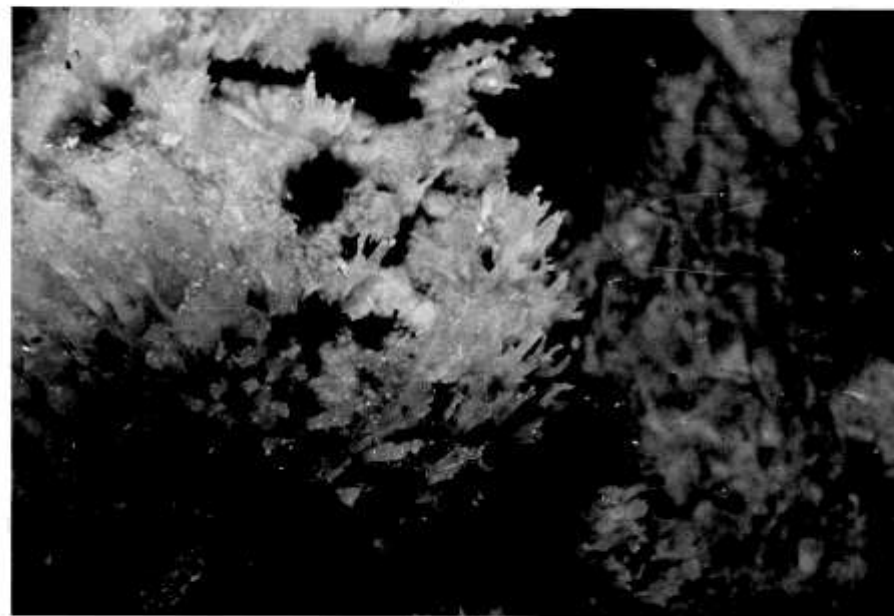
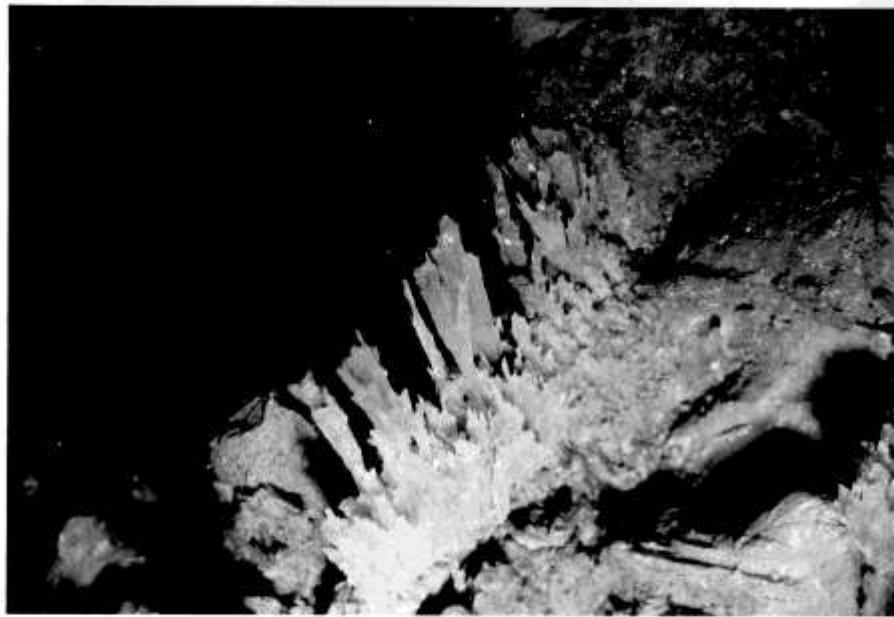
Sziklagerinc oldalában nyílik, keskeny hasadékkal. 56 méter mély. Felső és középső részét elborítja a cseppkő, alsó részét pedig az aragonit. Mivel a falakat kristályok fedik be, rendkívül körülményes a leereszkedés. A barlangot lezárták.

Ivanova voda:

A fennsikon egy nagyobb tőbor aljában nyílik.
120 méter mély, ebből 47 m egy tagban. A barlang-
ban ősztől-tavaszig aktív patak folyik, mélysége
4 méter. A patakmeder kb. 3 m széles, és 30 m
magas, ^{kanyonszerű} ~~korcszerű~~ alakzat. Mi csak állóvizet találtunk.

Kutatásainkat 1979-ben is a Pénzpataki viznyelőre és a Diósi II.sz. viznyelőre koncentráljuk, bár ez nem jelenti többi területünk elhanyagolását.

Nyári táborunkhoz szükségünk lenne aggregátorra, Pioner-re, de beszerzésük egyelőre bizonytalan.

A csoport tagjainak szakmai felkészültsége kielégítő, bár nem tökéletes.

Munkánkat hatékonyabbá tenné, ha egyesületünk vezetői kevesebb gáncsoskodással és több megértéssel viseltetnének a barlangkutatás ügye iránt.

- . -

Végül ezuton mondunk köszönetet azoknak, akik tevékenységünket segítették.

B u d a p e s t, 1979. február

Thieme András
csoportvezető

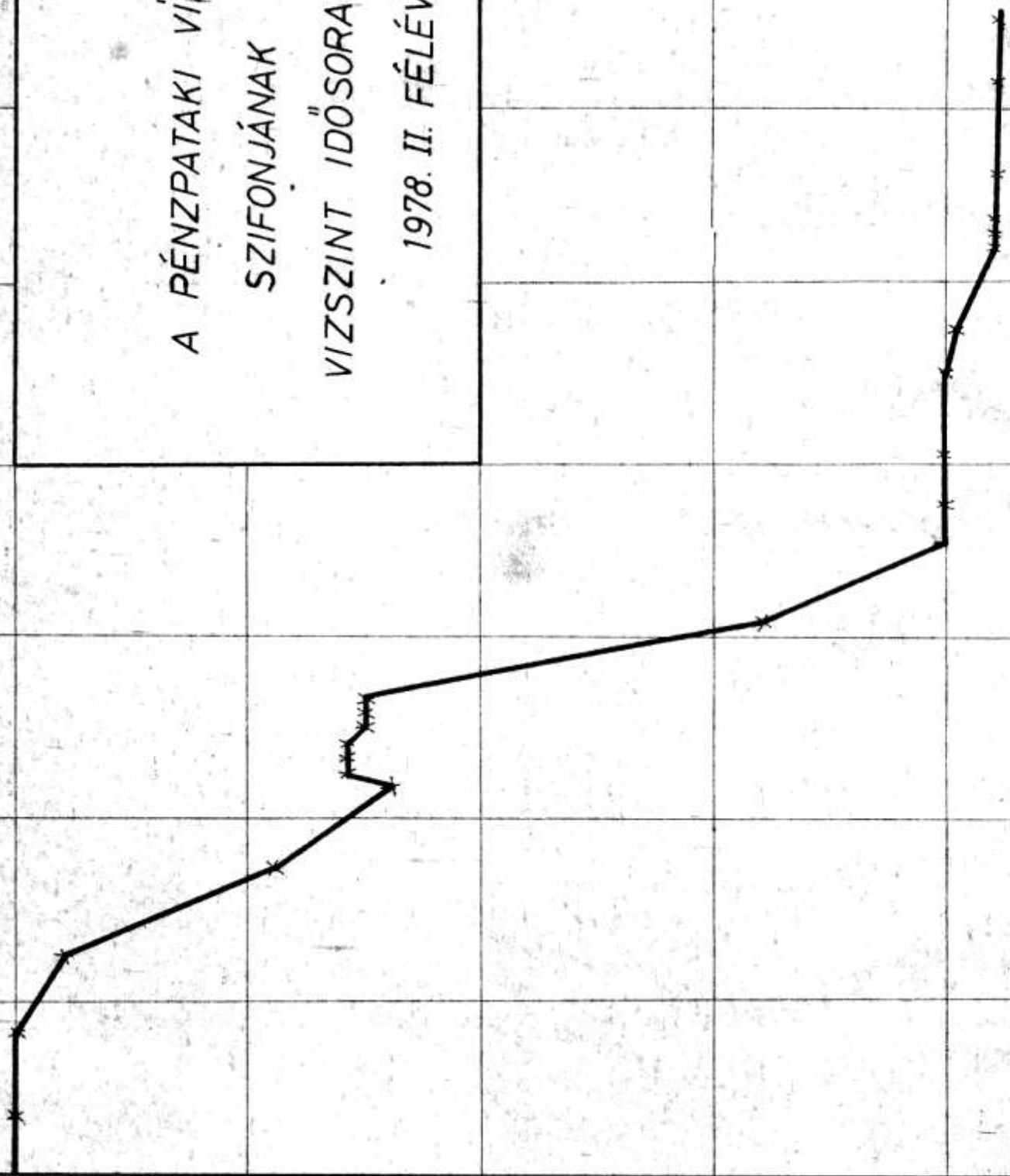
A PÉNZPATAKI VÍZNYELŐ
 SZIFONJÁNAK
 VIZSZINT IDŐSORA
 1978. II. FÉLÉV

Vízszint a "Nagyfal" tetejétől

-30 -40 -50 -60 -70 Méter

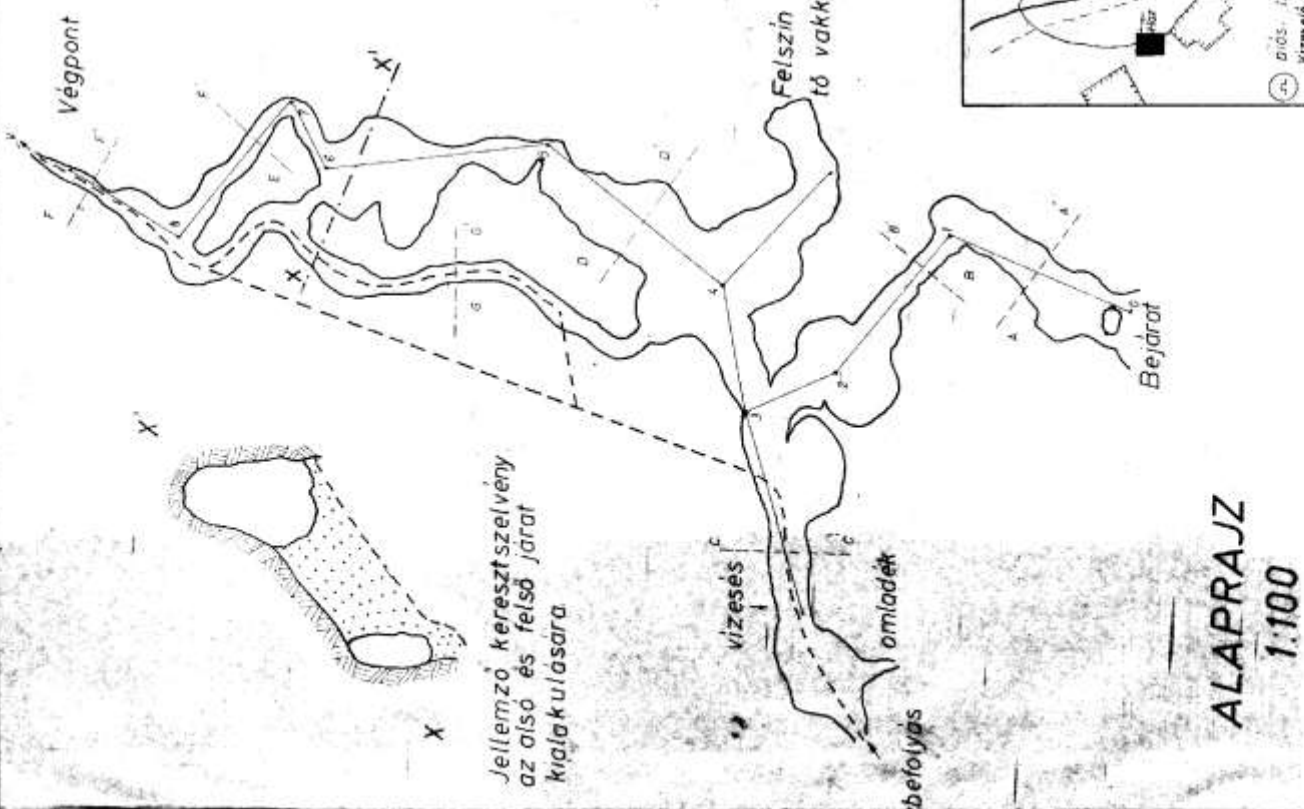
x mért érték

JÚNIUS JÚLIUS AUGUSZT. OKTÓBER NOVEMBER DECEMBER

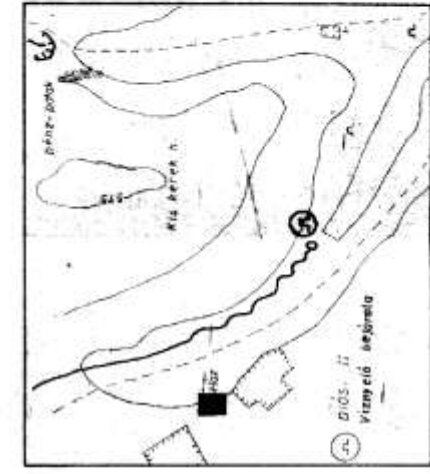
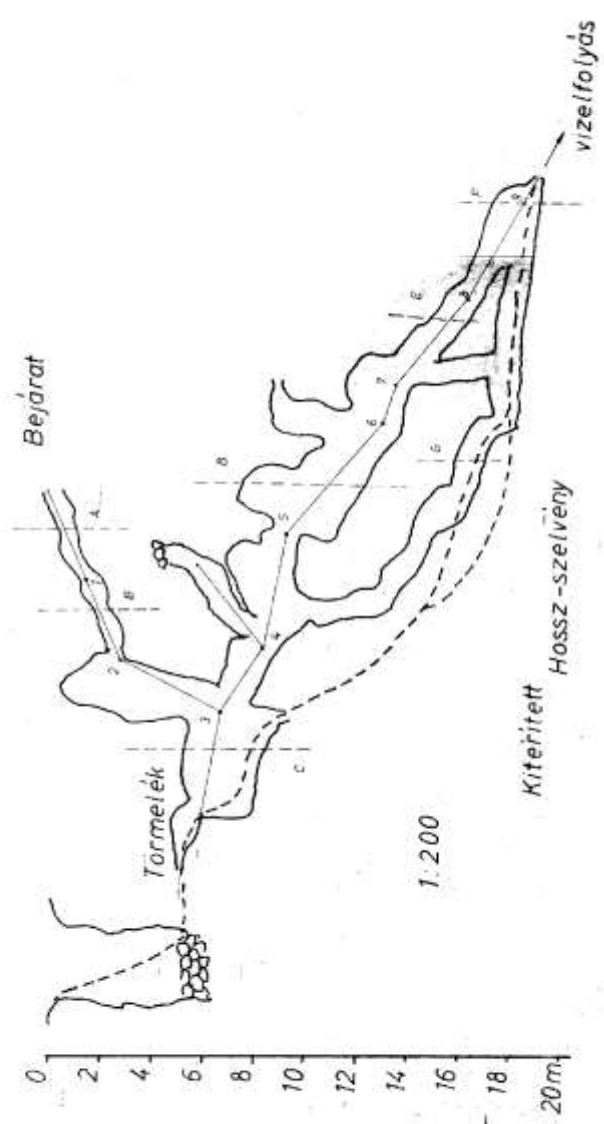

A DIÓSI II. VÍZNYELŐ TÉRKÉPE

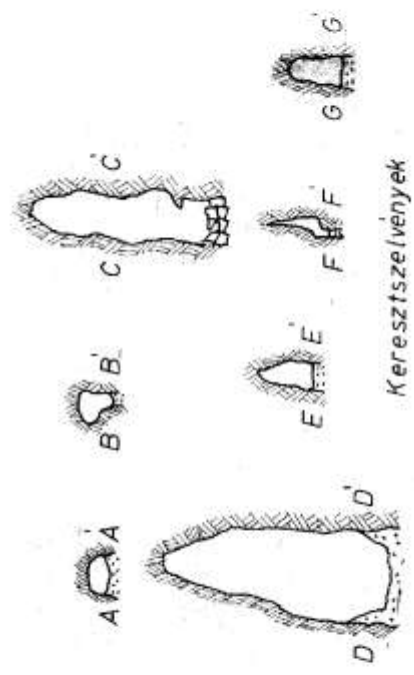
Készítette a VM Diogenész cs.

ALAPRAJZ
1:100

Helyszínrajz 1:5000

Keresztmetszvények
[mértarány wa, mint az alaprajznál]